

АНТИБУЛІНГОВА ПОЛІТИКА

ВСТУП

Основним завданням сучасної школи, що підтверджується й поширюється Міністерством освіти і науки України та Міжнародною організацією ЮНІСЕФ, є створення нового освітнього простору, головними засадами якого є створення безпечного освітнього середовища, а також забезпечення прав, свобод та інтересів дітей. Концепція «Нова українська школа» (НУШ) вимагає реформування алгоритму розвивальної, корекційної та профілактичної роботи, адже проблема булінгу та порушення норм поведінки учнями не дозволяють в повному обсязі досягти поставлених демократичних орієнтирів. Важливою умовою ефективності роботи працівників соціально-психологічної служби школи є розставлення пріоритетів та цілей у класних колективах, викладених комітетом ООН:

- взаєморозуміння;
- взаємоповага;
- дружня атмосфера;
- пріоритет прав людини;
- толерантність;
- постійний розвиток;
- активна життєва позиція;
- здоровий спосіб життя;
- людяність;
- порядність;
- повага до приватного життя;
- мир;
- єдина країна.

З огляду на те, що створення концепції нового освітнього простору є надзвичайно складним завданням, пропонуємо створити «Кодекс безпечного освітнього середовища» (КБОС), згідно з положеннями та принципами УГОДИ, яка регулює стосунки між усіма учасниками освітнього процесу.

Головною метою КБОС у школі є навчання дітей і дорослих безпечній взаємодії в освітньому процесі, а також захист дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників школи).

Розділ I ЗАВДАННЯ КБОС

Маючи на меті створити безпечний освітній простір, необхідно чітко сформулювати та зазначити завдання, які регламентують засади КОДЕКСУ.

Аналізуючи питання безпечного освітнього середовища, визначили основні завдання КОДЕКСУ:

1. Визначити поняття «булінгу» та його видів; виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу.
2. Відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень учнів, педагогів, практичного психолога, батьків на освітнє середовище школи.
3. Обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу згідно з УГОДОЮ.
4. Скласти доступний алгоритм реагування та протидії булінгу.
5. Сформулювати конкретні рекомендації учням, педагогічним працівникам, адміністрації школи, батькам щодо організації безпечного середовища в навчальному закладі.

Розділ II БУЛІНГ

Булінг (знущання, цькування, залякування) – це зарозуміла, образлива поведінка, пов'язана з дисбалансом влади, авторитету або сили. Булінг проявляється в багатьох формах: вербальній, фізичній, соціальній, а також кіберзалякування.

Стаття 1. Вербальний булінг

Словесне знущання або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу тощо).

Стаття 2. Фізичний булінг

Фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

Стаття 3. Соціальний булінг

Соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапезі за обіднім столом, грі, заняттях спортом чи громадській діяльності.

Стаття 4. Кіберзалякування

Кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах. Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення створюють ворожу атмосферу, навіть якщо не спрямовані безпосередньо на дитину.

Розділ III РЕАГУВАННЯ НА БУЛІНГ ТА ПРОТИДІЯ

Правила, що регулюють відносини між адміністрацією, педагогічним колективом, здобувачами освіти, батьками та місцевою громадою прописані в УГОДІ, що була прийнята загальними зборами від 27 серпня 2020 року (протокол № 3). У цьому розділі запропоновано реагування на булінг та протидія булінгу.

ПОРЯДОК
подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв
про випадки булінгу (цькування) в Середній школі № 10 м. Самбора Львівської
області

Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».
2. Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькуванню).
3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники школи та інші особи.
4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.
5. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:
Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є такі:

1. Систематичність (повторюваність) діяння;
2. Наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
3. Дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб, зобов'язані повідомляти директору школи.
2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу(цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі – Заява).
3. Заяви, що надійшли на електронну пошту школи, отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.
4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – особисто директор школи або його заступник.
5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).
6. Форма та примірний зміст Заяви оприлюднюється на офіційному вебсайті школи.
7. Датою подання заяв є дата їх прийняття.
8. Розгляд Заяв здійснює директор з дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначається працівник школи з числа педагогічних працівників.
2. До функцій відповідальної особи відноситься прийом та реєстрація Заяв, повідомлення директора.
3. Відповідальна особа призначається наказом директора.
4. Інформація про відповідальну особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному вебсайті школи.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви директор приймає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.
2. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.
3. Для прийняття рішення за результатами розслідування директор створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – Комісія) та скликає засідання.
4. Комісія створюється наказом директора.
5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (у тому числі практичний психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, директор та інші педпрацівники.
6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.
7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то директор зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальну поліцію) та службу у справах дітей.
8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор має повідомити постраждалого.
9. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.
10. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальної поліції) та службу у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).
11. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.
2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.
3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати прийняття рішення про проведення розслідування.
4. За результатами розслідування протягом 1 робочого дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату, але не пізніше, ніж через 3 робочі дні після створення Комісії.
5. Директор зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальну поліцію) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Реагування на доведені випадки булінгу

1. На основі рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварку, тобто відповідні дії носять систематичний характер, директор зобов'язаний вчинити такі дії:
 - повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (ювенальну поліцію) та службу у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
 - забезпечити виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування) (далі – Заходи).
2. Заходи здійснюються заступником директора з виховної роботи у взаємодії з практичним психологом та затверджуються директором закладу.
3. З метою виконання Заходів можна запроваджувати консультаційні години у практичного психолога, створювати скриньки довіри, оприлюднювати телефони довіри.

Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

1. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

«Стаття 173 п.4» . Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

Розділ IV

АЛГОРИТМ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ

1. Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно-правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля в освітньому середовищі.
2. Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, медичних установ та інших зацікавлених організацій.
3. Запровадження програми правових знань у формі гурткової, факультативної роботи.
4. Створення інформаційних куточків для учнів із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень.
5. Ознайомлення учителів і дітей з інформацією про прояви насильства та його наслідки.
6. Батьківські збори –це форма організації спільної діяльності батьків, учителів, практичного психолога та соціального педагога, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.
7. Консультації - форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.
8. Педагогічний консиліум - форма спілкування учнів, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості учня, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями вчителів, батьків, самого учня; тренінги спілкування, методики оволодіння аутотренінгом.
9. Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

Розділ V
МОНІТОРИНГ КБОС
Моніторинг за реалізацією антибулінгової політики

1. Директор призначає уповноважену особу за реалізацію антибулінгової політики
2. Призначена особа відповідає за реалізацією антибулінгової політики, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до антибулінгової політики.
3. Кожні півроку відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог антибулінгової політики працівниками школи. Зразок анкети для проведення моніторингу наведено в Додатку .
4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до антибулінгової політики та повідомляти про порушення її вимог на території школи.
5. На основі результатів анкет працівників відповідальна особа має підготувати звіт та передати його директору.

Враховуючи результати моніторингу, директор повинен внести необхідні зміни до антибулінгової політики та повідомити про них працівників.

**Функціональні обов'язки відповідального
за моніторинг дотримання положень КБОС**

1. Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них.
2. Проведення не рідше, ніж один раз на рік загального моніторингу рівня виконання вимог КБОС та реагування на будь-які сигнали щодо його порушення. Для цього можна використовувати метод анкетування, опитування тощо (*зразок додається*). Під час проведення такого загального моніторингу працівники школи мають змогу подавати пропозиції щодо внесення змін до КБОС та повідомляти про порушення його вимог на території закладу.
3. Надання пропозицій щодо внесення можливих змін у КБОС.
4. Підготовка звіту за результатами анкет працівників та подання його директору. Враховуючи результати моніторингу, директор повинен внести необхідні зміни до КБОС та повідомити про них працівників;
5. Консультування працівників щодо конкретних випадків порушення безпеки дитини;
6. Роз'яснення у разі потреби батькам, дітям положень КБОС, надання інформації щодо їх змін.
7. Інформування (у разі потреби) про випадки порушення безпеки дитини (ризики, загрози, насильство) компетентних установ, таких як: поліція, соціальні служби.

Показники виконання вимог антибулінгової політики
Школа запровадила та виконує антибулінгову політику.

1. У школі запроваджено реалізацію антибулінгової політики, яка містить принципи захисту дітей від насильства.
2. Стратегія і відповідні принципи захисту дітей дотримуються всіма працівниками, включно з волонтерами та практикантами.
3. Стратегія визначає такі питання:

- порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли дитина стала жертвою насильства або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники школи;
 - правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей;
 - правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення;
 - правила доступу дітей до інтернету і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ньому, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі.
 - принципи безпечних взаємин між працівниками та дітьми, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні з дітьми.
4. Директором призначено особу, відповідальну за реалізацію антибулінгової політики, при цьому чітко визначено всі її завдання.
5. У школі затверджено документ під назвою «Кодекс безпечного освітнього середовища Середньої школи № 10 м. Самбора Львівської області», який затверджено рішенням педагогічної ради 31.08.2020 (протокол № 1).

Школа здійснює нагляд за своїми працівниками для запобігання випадкам насильства проти дітей.

1. Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з дітьми.
2. У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці дітей або застосування насильства проти дітей працівниками, завжди дотримуються вимог антибулінгової політики школи.

Школа проводить навчання своїх працівників з питань захисту дітей від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях.

1. Усі працівники, включно із практикантами, ознайомлені з антибулінговою політикою.
2. Усі працівники знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти дітей, а також правові аспекти захисту дітей (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).
3. Щонайменше один учитель або класний керівник пройшов навчання з методів та інструментів, які використовуються для навчання дітей захисту від насильства та зловживань (також при використанні інтернету), має плани відповідних занять і навчальні матеріали для дітей.
4. Класні керівники пройшли інструктаж з питань запобігання випадкам знущань з однолітків серед дітей і реагування на них.
5. Працівники мають доступ до інформації про можливість отримання допомоги у випадках, коли підозрюється застосування насильства проти дітей, разом із контактними даними місцевих установ, які працюють в царині захисту дітей і надають допомогу в надзвичайних ситуаціях (поліція, суд із сімейних питань, кризовий центр, центр соціальних послуг, медичні центри).

Школа проводить навчання батьків з питань виховання без застосування насильства та захисту дітей від насильства.

Виконання вимог означає:

1. На сайті школи для батьків є вся необхідна інформація з таких питань:
 - виховання дітей без застосування насильства;
 - захист дітей від насильства та зловживань, загрози для дітей в інтернеті;

- можливості для вдосконалення навичок виховання;
- контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.

2. Усі батьки ознайомилися з антибулінговою політикою.

Показники виконання вимог стандарту:

- кількість батьків, ознайомлених з антибулінговою політикою

У школі дітей навчають, які права вони мають і як вони можуть захистити себе від насильства.

1. На годинах спілкування організовано **заняття для дітей** з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також в інтернет).
2. Діти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.
3. Є **навчальні матеріали для дітей** (книги, брошури, листівки) з питань прав дитини, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в інтернеті.
4. Діти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді на сайті школи.

Школа проводить моніторинг своєї діяльності та регулярно перевіряє її на відповідність прийнятим стандартам захисту дітей.

1. Прийняті правила та процедури для захисту дітей переглядаються щонайменше один раз на рік.
2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту дітей проводяться консультації з дітьми та їхніми батьками (опікунами).
3. Щорічно готується внутрішній звіт про виконання в школі антибулінгової політики.

Прикінцеві положення

1. Кодекс БОС школи стає чинним в день його оприлюднення.
2. Оприлюднення документа має відбутися таким чином, щоб він був доступний усім працівникам через його розміщення на сайті школи.

ПЛАН
заходів щодо профілактики булінгу в
2020/2021 навчальному році

№ п/п	Назва заходу	Цільова аудиторія	Термін виконання	Відповідальний
<i>Інформаційно-профілактичні заходи</i>				
1	Обговорення питання протидії булінгу на загальношкільній батьківських зборах	Батьки здобувачів освіти	Вересень	Директор Мосійчук Л.М.
2	Засідання методичного об'єднання класних керівників на тему «Протидія булінгу в учнівському колективі»	Методичні об'єднання класних керівників	Жовтень	Заступники директора Вішко Р.Є., Рівняк І.З.
3	Розробка пам'ятки «Маркери булінгу»	Педагогічний колектив	Жовтень	Практичний психолог Томашик М.М.
4	Складання порад «Як допомогти дітям упоратися з булінгом»	1 – 11	Упродовж року	Практичний психолог Томашик М.М., соціальний педагог Хащівська О.Б.
5	Контроль стану попередження випадків булінгу	Нарада при директорі	Квітень	Директор .
6	Круглий стіл для педагогічного колективу «Безпечна школа. Маски булінгу»	Педагогічний колектив	Березень	Практичний психолог Томашик М.М. .
7	Вивчення законодавчих документів, практик протидії цькуванню	Педагогічний колектив	Упродовж року	Заступники директора Вішко Р.Є., Рівняк І.З.
<i>Формування навичок дружніх стосунків здобувачів освіти</i>				
1	Проведення ранкових зустрічей з метою формування навичок дружніх стосунків	1-4	Упродовж року	Класні керівники
2	Створення морально безпечного освітнього простору, формування позитивного мікроклімату та	1-11	Упродовж року	Класні керівники

	толерантної міжособистісної взаємодії в ході годин спілкування, тренінгових занять			
3	Робота відеозалу . Перегляд кінострічок відповідної спрямованості	5 – 11	Упродовж року	Учителі інформатики Дюк Б.І., Демковський І.І.
4	Засідання дискусійного клубу старшокласників «Як довіряти й бути вдячним»	9-11	Січень	Педагог-організатор Чухрай Н.Б.
5	Відпрацювання теми особистої гідності в ході вивчення літературних творів, на уроках історії	1-11	Упродовж року	Кл.керівники, учителі української, зарубіжної літератури, історії
6	Проведення заходів в рамках тематичного тижня «Тиждень дитячих мрій та добрих справ»	1-11	21-25 вересня	Класні керівники, учителі-предметники
7	Проведення заходів в рамках Всеукраїнського тижня права «Стоп булінгу»	1-11	14-18 грудня	Класні керівники, учителі правознавства, практичний психолог Томашик М.М., соціальний педагог Хащівська О.Б.

Психологічний супровід

Діагностичний етап

1	<ul style="list-style-type: none"> – Спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів освіти; – опитування (анкетування) учасників освітнього процесу; - діагностика мікроклімату, згуртованості класних колективів та емоційних станів учнів; – дослідження наявності референтних груп та відторгнених в колективах 	Усі категорії учасників освітнього процесу	Упродовж року (За потребою)	Класні керівники, практичний психолог Томашик М.М. соціальний педагог Хащівська О.Б.
---	--	--	------------------------------------	--

2	Створення бази інструментарію для діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах		Вересень	Практичний психолог Томашик М.М.
3	Діагностика стану психологічного клімату класу	1-11	Упродовж року	Практичний психолог Томашик М.М.
4	Спостереження під час освітнього процесу, позаурочний час	1-11	Упродовж року	Практичний психолог Томашик М.М.
5	Консультаційна робота з учасниками освітнього процесу	1-11	Упродовж року	Практичний психолог Томашик М.М.
6	Профілактично-просвітницька, корекційно-розвивальна робота з учасниками освітнього процесу	1-11	Упродовж року	Практичний психолог Томашик М.М., соціальний педагог Хацівська О.Б.
<i>Робота з батьками</i>				
1	Тематичні батьківські збори «Протидія цькуванню в учнівському колективі»	1-11	Упродовж року	Класні керівники
2	Поради батькам щодо зменшення ризиків булінгу та кібербулінгу для своєї дитини	1-11	Упродовж року	Практичний психолог Томашик М.М.
3	Тренінг «Як навчити дітей безпеці в інтернеті»	За запитом	Січень – Лютий	Практичний психолог Томашик М.М.
4	Інформаційна робота через інтернет-сторінки		Упродовж року	Практичний психолог Томашик М.М.

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

Протокол № 1 від 31.08.2020

Угода шкільної спільноти
Середньої школи № 10 м. Самбора Львівської області

Директор **Л. Мосійчук**
Президент школи **В. Гайдук**
Голова Ради школи **Г. Антончак**
Голова батьківського комітету **Н. Буца**

ВСТУП

Сучасна школа – це щось значно більше, ніж традиційна передача знань. Школа відіграє ключову роль у формуванні активної громадянської позиції, адже кожен отримує тут перший досвід суспільного життя та взаємодії з іншими. Концепція нової української школи передбачає не тільки розвиток соціальних та громадянських компетентностей, форм поведінки, необхідних для ефективної співпраці з громадою, але й пропонує поглибити автономію школи та вчителя. Відповідно до вимог Ради Європи, нової української школи, місії Організації Міжнародного Бакалаврату та міжнародної Британської школи у цьому документі ми декларуємо основні положення УГОДИ Середньої школи № 10 м. Самбора Львівської області, відповідно до яких усі учасники освітнього процесу повинні поважати один одного, а всі важливі рішення повинні обговорюватися і прийматися за участі всіх сторін, яких ці рішення стосуються. Крім того, ця Угода вимагає взаємодії усіх зацікавлених сторін – від учнів, учителів, адміністрації до місцевої влади та представників громади.

Розділ I

**ДЕМОКРАТИЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ДЕМОКРАТИЧНЕ
САМОВРЯДУВАННЯ У ШКОЛІ**

Важливу роль у формуванні навичок взаємодії з громадою відіграє демократичне навчальне середовище та безпечний і комфортний клімат. Це уможливить створення відповідальних й рівноправних стосунків та сприятиме розвитку демократичних компетентностей не лише учнів, але й учителів та батьків.

Стаття I. Принципи та підходи

1. Дане Положення відображає основні принципи поваги до прав людини і передбачає демократичні шляхи їх ухвалення.
2. Взаємини між учителями, учнями, батьками й адміністрацією будуються на основі поваги до прав людини.
3. У школі забезпечено прозору комунікацію, яка забезпечує відкритий простір для обговорення наявних проблем та питань.
4. Адміністрація заохочує учнівські ініціативи, сприяє усвідомленій та поінформованій участі у житті закладу всіх учасників освітнього процесу та надає можливість реалізувати свободу слова кожного.
5. Усі учасники шкільного життя мають рівні права: голос учителя – голос учня – голос батьків.

6. Усі учасники освітнього процесу мають поводитися відповідно до принципів демократії та поваги до прав людини.
7. Органи шкільного самоврядування регулярно оновлюються та впливають на прийняття рішень загальношкільного значення.
8. Планування та прийняття рішень на шкільному рівні здійснюються з урахуванням інтересів усієї шкільної спільноти, перед якою звітують про виконання цих рішень.
9. Публічна інформація доступна на сайті у режимі зворотного зв'язку.
10. Культура школи не толерує виявів дискримінації та булінгу. У закладі існують проекти та програми з метою запобігання дискримінації та булінгу.
11. Правила поведінки для всіх учасників освітнього процесу чіткі та зрозумілі. Адміністрація створює рівні можливості; відносини у гімназії відображають толерантність та повагу до прав людини.

Стаття II. Інструменти впровадження

1. Упровадження демократичних процедури на всіх рівнях (в учнівському самоврядуванні, батьківському комітеті тощо).
2. Демократизація освітнього процесу.
3. Можливість різних способів демократичного прийняття рішень (обговорення, голосування тощо) за участі всіх сторін освітнього процесу.
4. Використання принципів та положень Хартії Ради Європи для створення демократичного освітнього середовища.
5. Оновлювання відповідно до вимог часу діючу процедури реагування на випадки дискримінації та булінгу; проведення відповідних тренінгів та заходів.
6. Формування лідерських та командних якостей, як серед учнівського, так і серед педагогічного колективу.
7. Впровадження елементів функціонування шкільної медіації.
8. Заохочування діяльності учнівського самоврядування та створення вільного та сприятливого простору для самореалізації кожного учня.

Розділ II

ДЕМОКРАТИЧНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Ефективний розвиток громадянських компетентностей та міжпредметних зв'язків у ході планування й реалізації освітнього процесу потребує комплексного поєднання зусиль усього педагогічного колективу. Даний розділ розроблено згідно закону України «Про освіту».

Стаття I. Принципи та підходи

1. Учителі мають право на захист професійної честі та гідності.
2. Педагогічний колектив повинен додержуватися педагогічної етики, моралі та поважати права та гідність учнів; учні повинні поважати права й гідність педагогів.
3. Учителі мають право на вільний вибір форм, методів та засобів навчання для планування освітнього процесу.
4. Учителі колегіально оцінюють придатність навчальних видань; використовують навчальну літературу, рекомендовану МОН України.
5. Заходи, спрямовані на розвиток демократії, виховання поваги до прав людини, та національно-патріотичне виховання реалізуються спільною ініціативою педагогічного та учнівського колективів.
6. Учителі надають перевагу активним та інтерактивним методам навчання.

7. Учителі мають доступ до різноманітних курсів, тренінгів та навчальних програм. Адміністрація підтримує та заохочує ініціативу педагогів щодо підвищення їх професійної майстерності шляхом використання новітніх методів та методики викладання навчальних дисциплін.
8. Усі учасники освітнього процесу особистим прикладом повинні виховувати повагу до принципів моралі, гуманізму, толерантності, дотримуватися правил демократичного устрою та прав людини.
9. Учні та батьки мають вплив на вибір предметів варіативної складової; учні та батьки проінформовані щодо критеріїв оцінювання навчальних досягнень.

Стаття II. Інструменти впровадження

1. Активне впровадження та творче використання міжпредметного планування освітнього процесу.
2. Реалізація проєктів, які націлені на інтегрування елементів освіти для демократизації освітнього процесу шляхом наскрізного планування.
3. Призначення координатора з освіти для систематизації роботи з формування культури демократії та поваги до прав людини.
4. Впровадження авторських методичних рекомендацій та освітніх проєктів щодо органічної та ефективної імплементації міжгалузевого освітнього процесу.
5. Забезпечення вільного доступу вчителів до тренінгів, додаткових курсів та вивчення новітніх педагогічних методик викладання.
6. Інформування батьків та учнів про критерії оцінювання навчальних досягнень.
7. Систематичне висвітлення навчальних досягнень учнів.

Розділ III

ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ МІЖ ШКОЛОЮ ТА ГРОМАДОЮ

Імплементація демократичних принципів та формування громадянських компетентностей не здійснюється лише у межах школи. Тісна взаємодія з органами місцевого самоврядування, ЗМІ, участь у соціальних проєктах та конкурсах сприятимуть поглибленню громадянської свідомості учнів, розвитку їх навичок співпраці та поваги до інших.

Стаття I. Принципи та підходи

1. Правила, які регулюють відносини між партнерами та школою, ґрунтуються на принципах демократії та поваги до прав людини.
2. У школі проводяться заходи за спільною ініціативою з місцевою громадою та органами місцевого самоврядування.
3. Учні, учителі та адміністрація впливають на рішення та постанови суспільного значення.
4. Учні, залучені до життя громади, пропонують ініціативи щодо рішень у молодіжній сфері місцевої громади.
5. Адміністрація та партнери запрошують один одного з метою організації та участі у заходах різних рівнів.

Стаття II. Інструменти впровадження

1. Організація ярмарків громадських організацій у школі; запрошення волонтерів з громадських організацій для урізноманітнення освітнього процесу.
2. Участь у діяльності громадських організацій (залучаючи вчителів та учнів як волонтерів).

3. Ініціація звернень школи до міського голови чи голови об'єднаної територіальної громади та створення власних громадських організацій при школі на волонтерських засадах (учнівське самоврядування, профспілковий комітет тощо)
4. Ініціація спільних заходів з участі в громадському житті (проекти, свята, ярмарки, благоустрій).
5. Участь у програмах та запрошення представників підприємств, ЗВО та громадських організацій з метою профорієнтації випускників.

Розділ IV

ЗАГАЛЬНОШКІЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Загальні правила поведінки

Правила поведінки учнів базуються на законах України, постановах Міністерства освіти та науки України та органів місцевого самоврядування, Статуті школи.

Не можна приносити на територію закладу зброю, ножі, вибухові, вогнебезпечні речовини; спиртні напої, сигарети, наркотики, отруйні та хімічні речовини.

Забороняється вживання непристойних виразів і жестів.

Не можна без дозволу покидати територію школи під час занять.

У разі пропуску занять до 3-х днів учень зобов'язаний пред'явити класному керівнику довідку або записку від батьків (осіб, що їх замінюють) про причину відсутності на заняттях.

Учень повинен проявляти пошану до старших, піклуватися про молодших. Школярі поступаються дорогою дорослим, старші – молодшим, хлопчики – дівчаткам.

Учні беруть майно школи, акуратно охайно ставляться як до свого, так і до чужого майна, дотримуються чистоти і порядку на території школи.

Учні або вчителі, які знайшли загублені або забуті речі, повинні віднести класному керівнику або черговому вчителю.

Фізичне насилля, залякування і знущання з людини або тварини є неприпустимими формами поведінки учнів у школі за її межами.

Учень зобов'язаний виконувати домашні завдання у терміни, встановлені шкільною програмою.

Здобувачі освіти та вчителі зобов'язані дотримуватись дисципліни на основі взаємоповаги до інших, а також до освітнього процесу та правил внутрішнього розпорядку школи.

Кожен учитель повинен виконувати вимоги посадової інструкції та правил внутрішнього розпорядку школи.

Кожен учень та вчитель має вчасно приходити на заняття.

Кожен учень має вчасно старанно виконувати доручення вчителя.

Під час занять учням забороняється вживати їжу і займатися іншими справами, які не стосуються навчання.

1. Поведінка на уроці

Під час уроку не можна ходити по класу без дозволу вчителя, голосно розмовляти, кричати, відволікатися самому і відволікати інших від процесу навчання.

Якщо під час занять необхідно вийти, то потрібно попросити дозволу.

Якщо учень хоче поставити питання або відповісти, то він піднімає руку.

На уроки фізичної культури учні приходять у спортивній формі та спортивному взутті. Без дозволу вчителя в спортивний зал учням входити забороняється. Учні, звільнені від занять фізкультурою, обов'язково присутні в залі, переодягнені в спортивне взуття.

Після дзвінка вчитель оголошує про закінчення уроку і учні мають право покинути клас.

Учень має право в коректній формі відстоювати свій погляд і переконання при обговоренні питань.

Учні зобов'язані знати і дотримуватися правил техніки безпеки.

2. Поведінка в їдальні

Під час харчування належить дотримуватися гарних манер і поводитися пристойно.

Учні повинні шанобливо ставитись до працівників їдальні.

Учні дотримуються черги при отриманні їжі.

Розмовляти треба неголосно, щоб не турбувати тих, хто поряд.

Учні дбайливо ставляться до майна шкільної їдальні.

Забороняється заходити до їдальні у верхньому одязі.

Розділ V

САНКЦІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ УГОДИ

1. Для учнів

складання пояснювальної записки та запрошення батьків до адміністрації;

складання подання до ювенальної поліції або до служби у справах дітей.

2. Для педагогів:

- обговорення проблемної поведінки вчителя на засіданнях рад закладу на предмет відсторонення педагога від роботи з учнем/учнями певного класу;
- пониження у кваліфікаційній категорії, отриманій у ході чергової/позачергової атестації;
- винесення догани, звільнення з посади у визначеному законодавством порядку на підставі порушення ст. 42 «Академічна доброчесність» закону «Про освіту» чи інших законів України.

3. Для батьків:

- відшкодування батьками/законними представниками особи учня-порушника завданої матеріальної шкоди;
- складання подання до ювенальної поліції або до служби у справах дітей з приводу неналежного виконання батьківських обов'язків;
- у разі ігнорування та ухиляння батьками запрошення до адміністрації, складається подання до служби у справах дітей та до поліції.